

ความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

Needs Assessment in Educational Institution Administration Using School Base of Educational
Institutions under the Office of Chanthaburi Primary Educational Service Area Office 2

นฤมล พุฒิฤทธิ์¹, ทรงยศ แก้วมงคล², และ อุทัยวรรณ สายพัฒนะ³

Naruemon Puttirit¹, Songyos Kawmongkon², and Uthaiwan Saipatthana³

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

^{2,3}คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

¹Student of Doctor of Philosophy Program (Educational Administration), Faculty of Education,
North Bangkok University, Thailand

^{2,3}Faculty of Education, North Bangkok University, Thailand

¹E-mail: naruemon.putt@northbkk.ac.th, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0002-4682-1501>

²E-mail: songyos.ka@northbkk.ac.th, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0000-5505-6931>

³E-mail: uthaiwan.sa@northbkk.ac.th, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0009-7609-1010>

Received 10/05/2023

Revised 13/05/2023

Accepted 20/05/2023

บทคัดย่อ

แนวทางการปฏิรูประบบบริหารการศึกษาเพื่อกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาจากส่วนกลางไปยังสถานศึกษาไปยังท้องถิ่นและให้ชุมชน มีบทบาทและส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาโดยมุ่งหวังให้การกระจายอำนาจการบริหาร จัดการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะเพิ่มประสิทธิผลประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ ดังนั้นบทความนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ความต้องการจำเป็นในการบริหารจัดการแนวใหม่ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 37 คน ครู จำนวน 203 รวมทั้งสิ้น 240 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นโดยใช้เทคนิคการจัดลำดับความสำคัญของข้อมูลแบบการตอบสนองคู่ ด้วยค่า Modified Priority Needs Index (PNI_{modified}) ผลการวิจัยพบว่า (1) สภาพที่เป็นอยู่ในการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ในภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก (2) สภาพที่ควรจะเป็นในการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ในภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด (3) ความต้องการจำเป็น ของการ

[853]

Citation:

นฤมล พุฒิฤทธิ์, ทรงยศ แก้วมงคล, และ อุทัยวรรณ สายพัฒนะ. (2566). ความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 3 (3), 853-866.

Puttirit, N., Kawmongkon, S., & Saipatthana, U., (2023). Needs Assessment in Educational Institution Administration Using School Base of Educational Institutions under the Office of Chanthaburi Primary Educational Service Area Office 2. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 3 (3), 853-866;

DOI: <https://doi.org/10.14456/iarj.2023.168>

บริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ในภาพรวม มีความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล และด้านหลักการมีส่วนร่วม มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับสูง ด้านหลักการบริหารตนเอง และด้านหลักการกระจายอำนาจ มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับปานกลาง และด้านหลักการคืนอำนาจ มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับต่ำ ตามลำดับของระดับความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

คำสำคัญ: ความต้องการจำเป็น; การบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

Abstract

The approach to reforming the educational administration system is to decentralize the administration and management of education from the central part to educational institutions to local communities and to allow the community to play a role and participate in educational administration, which aims to decentralize education management, which is an important tool to increase the effectiveness and efficiency of education management to meet the needs of service recipients. Thus, This research aimed to study the current conditions and needs in the new management of small schools. under the Office of Sa Kaeo Primary Educational Service Area 2. The samples used in this research were 37 school administrators, and 203 teachers, for a total of 240 people. The tools used in this research were as a questionnaire The statistics used in the research were mean and standard deviation. The needs were analyzed using a dual-response prioritization technique with Modified Priority Needs Index (PNI_{modified}). The results of the research were as follows: 1. The status quo in school-based education administration of educational institutions under the Office of Chanthaburi Primary Educational Service Area Office 2, in general, was practiced at a high level. 2. Conditions that should be It was in the administration of educational institutions by using the school as the base of the educational institutions under the Chanthaburi Primary Educational Service Area Office 2. Overall, the practice was at the highest level. The needs and requirements of school-based education administration under the jurisdiction of Chanthaburi Primary Educational Service Area Office 2 were at a moderate level. When considering each aspect, it was found that the principles of checks and balances and principles of participation Have a high priority index of needs.

[854]

Citation:

นฤมล พุทธิฤทธิ์, ทรงยศ แก้วมงคล, และ อุทัยวรรณ สายพัฒนะ. (2566). ความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 3 (3), 853-866.

Puttirit, N., Kawmongkon, S., & Saipathana, U., (2023). Needs Assessment in Educational Institution Administration Using School Base of Educational Institutions under the Office of Chanthaburi Primary Educational Service Area Office 2. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 3 (3), 853-866;

DOI: <https://doi.org/10.14456/iarj.2023.168>

Principles of self-management and the principle of decentralization The index of the importance of needs was at a moderate level. and the principle of returning power There is a low value of the priority index of needs. According to the order of the level of needs necessary for the administration of educational institutions using schools as the base of educational institutions under the Office of Chanthaburi Primary Educational Service Area Office 2.

Keywords: Needs Assessment; School-based Education Administration

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2560 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายและหลักการในการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ยึดหลักผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ให้ความสำคัญที่สุด การจัดการกระบวนการเรียนรู้ ต้องบูรณาการตามความเหมาะสมแต่ละระดับการศึกษาและได้กำหนดในหมวด 6 เรื่องมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตราที่ 47 ว่าให้มีการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา การประกันคุณภาพการศึกษาจึงเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาการศึกษาเพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้เรียนทุกคนจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพจากสถานศึกษาซึ่งเป็นหน่วยรับผิดชอบจัดและพัฒนาความรู้ความสามารถ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดในหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างเต็มศักยภาพและในมาตรา 48 ระบุว่าประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการประกันคุณภาพ จึงเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพ การศึกษา เพราะเป็นระบบที่สร้างความมั่นใจได้ว่า สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้คุณภาพมาตรฐานอย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) สถานศึกษาแต่ละแห่งจัดให้มีระบบการประกัน คุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาโดยกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้ เป็นไปตามมาตรฐาน การศึกษาแต่ละระดับและประเภทการศึกษาที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ประกาศกำหนด พร้อมทั้ง จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐาน การศึกษาและดำเนินการตาม แผนที่กำหนดไว้จัดให้มีการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายใน สถานศึกษา ติดตามผลการ ดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และจัดส่ง รายงานผลการประเมิน ตนเองให้แก่หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษาเป็นประจำทุกปี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561)

การศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนที่สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข มีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้ คุณธรรม การจัดการศึกษามี

[855]

เป้าหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้ให้ความสำคัญกับการให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และให้โรงเรียนเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้น ให้มีความคล่องตัวและมีอิสระในการบริหารจัดการ มีการกำกับติดตามประเมินคุณภาพและมาตรฐานจากรัฐ โดยยึดหลักการกระจายอำนาจ ตามมาตรา 39 ที่กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงาน บุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่ การศึกษาโดยตรง การให้ประชาชนและสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพิ่มบทบาทและอำนาจหน้าที่ให้กับสถานศึกษาให้มีอิสระในการตัดสินใจเรื่องสำคัญ ๆ มีคณะกรรมการบริหารโรงเรียนที่ประกอบด้วย ผู้แทนของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อมุ่งให้การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพมากขึ้น (ชญาณี ภัทรวารินทร์.2556) การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพจึงเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง ต้องเป็นการศึกษาที่มีคุณภาพ เพื่อให้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวคนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ ทำให้รู้จักคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ เลือกใช้กระบวนการแก้ปัญหาอย่างสมเหตุสมผล มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักเรียนรู้ปรับตนเองให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรอบด้าน มีคุณธรรม จริยธรรม รู้จักพึ่งตนเอง และดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับหลักทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในหลวงรัชกาลที่ 9 ที่ทรงกล่าวไว้ว่า “การระเบิดจากข้างในจะทำการใด ๆ ต้องเริ่มจากคนที่เกี่ยวข้องเสียก่อน ด้วยการสร้างความเข้มแข็งจากภายในให้เกิดความเข้าใจและอยากทำ ไม่ใช่การสั่งให้ทำ คนไม่เข้าใจก็อาจจะไม่ทำก็เป็นได้ ในการทำงานนั้นอาจจะต้องพูดคุยหรือประชุมกับลูกน้อง เพื่อนร่วมงานหรือคนในทีมเสียก่อน เพื่อให้ทราบถึงเป้าหมายและวิธีการทำงานแบบองค์รวม โดยวิธีคิดอย่างองค์รวม คือมองสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบครบวงจร หาแนวทางแก้ไขให้มีมิติเชื่อมโยงกันและสิ่งสำคัญที่สุด คือการมีส่วนร่วมต้องฝึกทำให้กว้าง หนักแน่น รู้จักรับฟังความคิดเห็น แม้กระทั่งการวิพากษ์วิจารณ์จากผู้อื่นอย่างชาญฉลาดนั้น แท้ที่จริงคือการระดมสติปัญญาและมวลประสบการณ์อันหลากหลายมาอำนวยความสะดวกปฏิบัติบริหารงานให้ประสบผลสำเร็จที่สมบูรณ์นั่นเอง ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของทุกคนที่ต้องเรียนรู้และปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา ด้วยการเตรียมความพร้อมที่จะเผชิญกับความท้าทายที่มากกระทบในทุก ๆ ด้าน โดยปัจจัยสำคัญดังกล่าว ได้แก่คุณภาพของคน” (สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2562)

แนวทางการปฏิรูประบบบริหารการศึกษาเพื่อกระจายอำนาจการบริหารและ การจัดการศึกษาจากส่วนกลางไปยังสถานศึกษาไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและให้ชุมชน มีบทบาทและส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาโดยมุ่งหวังให้การกระจายอำนาจการบริหาร จัดการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะเพิ่มประสิทธิภาพประสิทธิผลในการจัดการศึกษา เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการปรากฏชัดเจนตาม มาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ระบุว่า“ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและ การจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยัง

[856]

Citation: นฤมล พุฒิปุทธิ, ทรงยศ แก้วมงคล, และ อุทัยวรรณ สายพัฒนะ. (2566). ความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 3 (3), 853-866.

Puttirit, N., Kawmongkon, S., & Saipaththana, U., (2023). Needs Assessment in Educational Institution Administration Using School Base of Educational Institutions under the Office of Chanthaburi Educational Service Area Office 2. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 3 (3), 853-866;

DOI: <https://doi.org/10.14456/iarj.2023.168>

คณะกรรมการและสำนักการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตพื้นที่การศึกษา และ สถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง” การกระจายอำนาจการบริหารจากส่วนกลางไป ยังสถานศึกษาในการปฏิรูประบบบริหาร การศึกษามุ่งกระจายอำนาจการตัดสินใจไปให้ผู้ที่อยู่ ใกล้ชิดเด็กได้แต่ผู้บริหารโรงเรียน ครู ผู้ปกครอง และ ชุมชน ได้มีส่วนร่วมกันตัดสินใจในการจัด การศึกษาให้มากที่สุดซึ่งเป็นแนวคิดการบริหารในลักษณะที่ใช้ โรงเรียนเป็นฐาน (School – Based Management: SBM) เป็นแนวคิดที่มุ่งให้สถานศึกษามีอิสระและมีความ ล่องตัวในการ บริหารงานด้านวิชาการ ด้านการเงิน ด้านการบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป เปิด โอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและให้มีการบริหารในรูปคณะกรรมการโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ตัวแทนครู ผู้แทนชุมชน โดยมีความเชื่อว่าการตัดสินใจที่ดี ที่สุดเกิดจากการตัดสินใจของ คณะบุคคลที่อยู่ใกล้ชิด และมีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียนมากที่สุด (อุทัย บุญประเสริฐ, 2546) ซึ่งคุณภาพ การศึกษาเป็นสิ่งที่ทุกฝ่ายในสังคมไทยได้เรียกร้องให้ ภาครัฐได้ตระหนักถึงความสำคัญเป็นอันดับแรก เนื่องจากการจัดการศึกษาที่ผ่านมาไม่สามารถ พัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพเพียงพอต่อการพัฒนาประเทศทำ ให้ประเทศประสบภาวะวิกฤตใน ด้านต่าง ๆ มากมาย ซึ่งจุดอ่อนและข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นในวงการศึกษา โดยเฉพาะส่วน ที่เกี่ยวข้องกับการกระจายอำนาจบริหารจัดการศึกษา ประกอบด้วย 6 ข้อ ได้แก่ มีการรวม อำนาจไว้ที่ส่วนกลาง มีสายการบังคับบัญชายาวทำให้ขาดเอกภาพในการบริหาร ผู้บริหาร โรงเรียนไม่มีอำนาจ การตัดสินใจ ผู้บริหารให้ความสำคัญกับผู้บังคับบัญชามากกว่าผู้เรียน ชุมชนและผู้ปกครองไม่มีบทบาทในการ จัดการศึกษา และหลักสูตรการเรียนการสอน ไม่สอดคล้องสภาพและความต้องการของท้องถิ่น (ธีระ รุญเจริญ และคณะ, 2545) การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยใช้โรงเรียนเป็น ฐานจะเป็นการบริหารที่ส่งผลถึง คุณภาพและประสิทธิภาพ ของการบริหาร ด้วยกระบวนการกระจายอำนาจ บริหารและการจัดการสู่ สถานศึกษา เป็นการร่วมมือกันของ สถานศึกษา ชุมชน และผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งจะนำมาซึ่ง ความพึงพอใจ ของทุก ๆ ฝ่ายดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจใน การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นด้านการบริหาร สถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 เพื่อนำผลการวิจัยเป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษาให้ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ตามที่พระราชบัญญัติ การศึกษา แห่งชาติ พ.ศ.2542

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพและความต้องการจำเป็นด้านการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

[857]

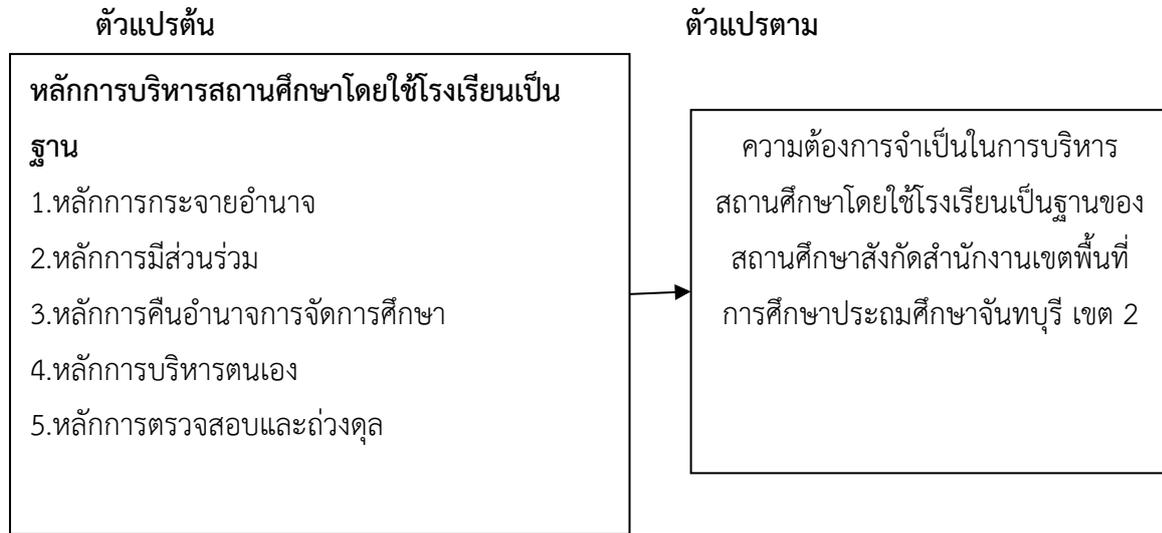
Citation:

นฤมล พุฒิกุศล, ทรงยศ แก้วมงคล, และ อุทัยวรรณ สายพัฒนา. (2566). ความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 3 (3), 853-866.

Puttirit, N., Kawmongkon, S., & Saipatthana, U., (2023). Needs Assessment in Educational Institution Administration Using School Base of Educational Institutions under the Office of Chanthaburi Primary Educational Service Area Office 2. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 3 (3), 853-866;

DOI: <https://doi.org/10.14456/iarj.2023.168>

กรอบแนวคิดการวิจัย

แผนภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบงาน 4 ด้าน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2564 ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 106 คน ครูผู้รับผิดชอบงาน 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) หัวหน้างานวิชาการ 2) หัวหน้างานงบประมาณ 3) หัวหน้างานบุคลากร และ 4) หัวหน้าบริหารงานทั่วไป จำนวน 424 คน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 106 คน รวมทั้งสิ้น 636 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีเขต 2. 2564)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาสภาพและความต้องการด้านการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 41 คน ครูผู้รับผิดชอบงาน 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) หัวหน้างานวิชาการ 2) หัวหน้างานงบประมาณ 3) หัวหน้างานบุคลากร และ 4) หัวหน้าบริหารงานทั่วไป จำนวน 164 คน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 41คน รวมทั้งสิ้น 246 คน โดยสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ตามขนาดของโรงเรียน สุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีการจับฉลาก

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

1. ศึกษา เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ
2. นำความรู้ที่ได้จากข้อ 1 มาสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหา กำหนดกรอบโครงสร้างและลักษณะของแบบสอบถามเป็น 3 ตอน ดังนี้

[858]

Citation:

นฤมล พุทธิฤทธิ์, ทรงยศ แก้วมงคล, และ อุทัยวรรณ สายพัฒนะ. (2566). ความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 3 (3), 853-866.

Puttirit, N., Kawmongkon, S., & Saipatthana, U., (2023). Needs Assessment in Educational Institution Administration Using School Base of Educational Institutions under the

Office of Chanthaburi Primary Educational Service Area Office 2. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 3 (3), 853-866;

DOI: <https://doi.org/10.14456/iarj.2023.168>

ตอนที่ 1 เป็นการถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่ง/สถานะ ระดับการศึกษา มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นการถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นด้านการบริหารสถานศึกษา โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

ตอนที่ 3 เป็นการถามความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นด้านการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 เป็นคำถามแบบปลายเปิด เกี่ยวกับการบริหารงานหลัก 4 ด้าน คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

4. นำแบบสอบถามที่สร้างไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้อง และครอบคลุม

5. นำแบบสอบถามจากข้อ 4 เสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำมาหาค่า IOC ได้ค่า IOC = 0.80-1.00

6. นำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลอง (Try-out) กับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (α - Coefficient) ของคอนบราค

7. นำแบบสอบถามจากข้อ 4 มาปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตร α -Coefficient ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่า α = 0.951

8. นำแบบสอบถามที่ได้จากขั้นที่ 5 มาปรับปรุงแก้ไข และนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยนำแบบสอบถามไปสอบถาม ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบงาน 4 ด้าน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำนวน 246 คน เก็บรวบรวมแบบสอบถามที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม เพื่อดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นโดยใช้เทคนิคการจัดลำดับความสำคัญของข้อมูลแบบการตอบสนองคู่ ด้วยค่า Modified Priority Needs Index (PNI modified) ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความต้องการจำเป็นของสภาพที่เป็นอยู่ (D) และ สภาพที่ควรจะเป็น (I) ในการบริหารสถานศึกษา โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ในภาพรวมและรายด้าน

การบริหาร สถานศึกษาโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐาน	สภาพที่เป็นอยู่ (D)			สภาพที่ควรจะเป็น (I)			PNI _{modified} (I-D) /D	แปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล		
1. ด้านหลักการ กระจายอำนาจ	3.66	0.637	มาก	4.52	0.452	มากที่สุด	0.23	ปาน กลาง
2. ด้านหลัก การมีส่วนร่วม	3.51	0.756	มาก	4.48	0.502	มาก	0.27	สูง
3. ด้านหลักการ คืนอำนาจการจัด การศึกษา	3.75	0.637	มาก	4.47	0.568	มาก	0.19	ต่ำ
4. ด้านหลักการ บริหารตนเอง	3.75	0.356	มาก	4.60	0.494	มากที่สุด	0.23	ปาน กลาง
5. ด้านหลักการ ตรวจสอบและถ่วงดุล	3.65	0.647	มาก	4.65	0.460	มากที่สุด	0.27	สูง
รวม	3.67	0.298	มาก	4.54	0.460	มากที่สุด	0.24	ปาน กลาง

จากตาราง 1 พบว่าค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความต้องการจำเป็นของสภาพที่เป็นอยู่ ในการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ในภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.67$, S.D.= 0.298) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านหลักการบริหารตนเอง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$, S.D.= 0.356) รองลงมา คือ ด้านหลักการกระจายอำนาจ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.66$, S.D.= 0.637) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านหลักการกระจายอำนาจ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.66$, S.D.= 0.637)

[860]

Citation:

นฤมล พุฒิฤทธิ์, ทรงยศ แก้วมงคล, และ อุทัยวรรณ สายพัฒนะ. (2566). ความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 3 (3), 853-866.

Puttirit, N., Kawmongkon, S., & Saipathana, U., (2023). Needs Assessment in Educational Institution Administration Using School Base of Educational Institutions under the Office of Chanthaburi Primary Educational Service Area Office 2. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 3 (3), 853-866;

DOI: <https://doi.org/10.14456/iarj.2023.168>

ส่วนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความต้องการจำเป็นของสภาพที่ควรจะเป็น ในการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ในภาพรวม มีสภาพที่ควรจะเป็นในการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$, S.D.=0.460) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$, S.D.= 0.460) รองลงมา คือ ด้านหลักการบริหารตนเอง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D.= 0.494) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านหลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$, S.D.= 0.568)

การเสนอผลส่วนที่เป็นจุดแข็งและจุดอ่อนที่ควรได้รับการพัฒนา วิเคราะห์โดยจัดกลุ่ม ค่าดัชนี PNI modified โดยนำค่าดัชนี PNI modified สูงสุด (0.27) ลบด้วยค่าดัชนี PNI modified ต่ำสุด (0.19) และนำระยะห่างที่ได้มาจัดกลุ่ม PNI modified เป็น 3 กลุ่ม คือ สูง ปานกลาง และต่ำได้ค่า $AVI = (0.27-0.19) / 3 = 0.03$ นำมาจัดกลุ่มต่อไปนี้

กลุ่มที่มีค่าดัชนี PNI modified ต่ำ = 0.19 - 0.22

กลุ่มที่มีค่าดัชนี PNI modified ปานกลาง = 0.23 - 0.26

กลุ่มที่มีค่าดัชนี PNI modified สูง = 0.27 - 0.30

จากการวิเคราะห์ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (Modified Priority Needs Index: PNI modified) ของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ในภาพรวม มีความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับปานกลาง (PNI modified = 0.24) เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ด้านหลักการมีส่วนร่วม และ ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับสูง (PNI modified = 0.27) ด้านหลักการกระจายอำนาจ และด้านหลักการบริหารตนเอง มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับปานกลาง (PNI modified = 0.23) และด้านหลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษา มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับต่ำ (PNI modified = 0.19) ตามลำดับของระดับความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพที่เป็นอยู่ในการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ในภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านหลักการบริหารตนเอง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านหลักการกระจาย มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านหลักการมีส่วนร่วม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

[861]

Citation:

นฤมล พุทธิฤทธิ์, ทรงยศ แก้วมงคล, และ อุทัยวรรณ สายพัฒนะ. (2566). ความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 3 (3), 853-866.

Puttirit, N., Kawmongkon, S., & Saipatthana, U., (2023). Needs Assessment in Educational Institution Administration Using School Base of Educational Institutions under the Office of Chanthaburi Primary Educational Service Area Office 2. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 3 (3), 853-866;

DOI: <https://doi.org/10.14456/iarj.2023.168>

2. สภาพที่ควรจะเป็นในการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ในภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านหลักการบริหารตนเอง ในการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านหลักการคืนอำนาจ ในการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

3. ความต้องการจำเป็น ของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ในภาพรวม มีความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล และด้านหลักการมีส่วนร่วม มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับสูง ด้านหลักการบริหารตนเอง และด้านหลักการกระจายอำนาจ มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับปานกลาง และด้านหลักการคืนอำนาจ มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับต่ำ ตามลำดับของระดับความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่องความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ผู้วิจัยได้นำเสนอเป็นประเด็นเพื่ออภิปรายผลมีรายละเอียด ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพที่เป็นอยู่ในการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 โดยภาพรวม มีสภาพในการปฏิบัติเป็นอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารบริหารงานด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยให้ครู บุคลากร และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร แผนปฏิบัติการประจำปี แผนพัฒนาประจำปี กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และร่วมในการตัดสินใจในการบริหารงานวิชาการ บริหารงานงบประมาณ บริหารงานบุคคล บริหารงานทั่วไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ Pushpanadham, K., & Khirwadkar, A., (2003 : 38-39) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำมืออาชีพสำหรับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในบริบทของประเทศอินเดีย ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำมืออาชีพสำหรับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานประกอบด้วย 7 ประการ คือ 1) การพัฒนานตนเองสำหรับการบริหารจัดการศึกษา 2) หลักการบริหารจัดการศึกษา 3) การบริหารงานบุคคล 4) การบริหารจัดการหลักสูตรและทรัพยากร 5) การบริหารจัดการงบประมาณ 6) การกำกับติดตามประสิทธิผลของโรงเรียน และ 7) การบริหารจัดการโรงเรียนที่ดีสอดคล้องงานวิจัยของ กิตติวัฒน์ ธนพัฒน์โยธิน (2564) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพปัจจุบันของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็น

[862]

.....

ฐานเพื่อพัฒนาท้องถิ่น สำหรับสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของเทพดินทร์ คະสา (2562) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1,2 พบว่า ในภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของอัญญา ภาษิต (2558) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการบริหารภายใต้กรอบโรงเรียนคุณภาพมาตรฐานกรุงเทพมหานคร (SMART school) โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า การบริหารภายใต้กรอบโรงเรียนคุณภาพมาตรฐานกรุงเทพมหานคร (SMART School) โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยภาพรวม มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับชญาณี ภัทรวารินทร์ (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนเอกชน ผลการวิจัยพบว่า หลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับศักดิ์จิต มาศจิตต์ (2550) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตตรวจราชการที่ 11 ผลการวิจัยพบว่า จากตาราง 7 พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตตรวจราชการที่ 11 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยกิตติวัฒน์ ธนพัฒน์โยธิน (2564) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนากลยุทธ์การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาท้องถิ่น สำหรับสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาท้องถิ่น สำหรับสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของปฎิญา ศรีสุขและสุวัฒน์ จุลสุวรรณ (2563) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพปัจจุบันการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยรวมมี การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

2.สภาพที่ควรจะเป็นในการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ในภาพรวม มีสภาพที่ควรจะเป็นในการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารบริหารงานด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยให้ครู บุคลากร และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร แผนปฏิบัติการประจำปี แผนพัฒนาประจำปี กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และร่วมในการตัดสินใจในการบริหารงานวิชาการ บริหารงานงบประมาณ บริหารงานบุคคล บริหารงานทั่วไป ด้วยการเปิดโอกาสให้ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อพัฒนาสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเทพดินทร์ คະสา (2562) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1,2 ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของอัญญา ภาษิต (2558) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการบริหารภายใต้กรอบโรงเรียนคุณภาพมาตรฐานกรุงเทพมหานคร (SMART school) โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า การบริหารภายใต้กรอบโรงเรียนคุณภาพมาตรฐานกรุงเทพมหานคร

[863]

Citation: นฤมล พุฒิฤทธิ์,ทรงยศ แก้วมงคล, และ อุทัยวรรณ สายพัฒนะ. (2566). ความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 3 (3), 853-866.

Puttirit, N., Kawmongkon, S., & Saipaththana, U., (2023). Needs Assessment in Educational Institution Administration Using School Base of Educational Institutions under the Office of Chanthaburi Primary Educational Service Area Office 2. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 3 (3), 853-866;

DOI: <https://doi.org/10.14456/iarj.2023.168>

(SMART School) โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยภาพรวม มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ
ชญาณี ภัทรวารินทร์ (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียน
เอกชน ผลการวิจัยพบว่า หลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน อยู่ในระดับมากที่สุดสอดคล้องกับกิตติวัฒน์
ธนพัฒน์โยธิน (2564) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนากลยุทธ์การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาท้องถิ่น
สำหรับสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่าสภาพปัจจุบันของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็น
ฐานเพื่อพัฒนาท้องถิ่น สำหรับสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผลการวิจัยพบว่า สภาพที่พึง
ประสงค์ของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาท้องถิ่น สำหรับสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

3.ความต้องการจำเป็น การบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ในภาพรวม มีความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่ง
สอดคล้องชญาณี ภัทรวารินทร์ (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของ
โรงเรียนเอกชน ผลการวิจัยพบว่า ค่าความต้องการจำเป็นในการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียน
เอกชน ด้วยค่าดัชนี PNI modified พบว่า มีลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) การบริหาร
แบบมีส่วนร่วม (PNI modified = 0.155) 2) ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ (PNI modified = 0.154) 3) การ
พัฒนาทั้งระบบ (PNI modified = 0.141) 4) การบริหารตนเอง (PNI modified = 0.135) 5) การมีภาวะผู้นำ
แบบเกื้อหนุน (PNI modified = 0.117) 6) การกระจายอำนาจ (PNI modified. = 0.098) ตามลำดับของ
ความต้องการจำเป็น ในการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 สอดคล้องกับ กิตติวัฒน์ ธนพัฒน์โยธิน (2564) ได้ศึกษาเรื่อง
พัฒนากลยุทธ์การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาท้องถิ่น สำหรับสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาท้องถิ่น สำหรับสถานศึกษา
สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นค่าดัชนีความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็น
ฐานเพื่อพัฒนาท้องถิ่น สำหรับสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรียงลำดับความต้องการจำเป็น
จากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านการมีส่วนร่วมลำดับที่ 2 ด้านการกระจายอำนาจ ลำดับที่ 3 ด้าน
การจัดการศึกษาตามอัธยาศัย ลำดับที่ 4 ด้านการจัดการศึกษาในระบบ ลำดับที่ 5 ด้านการบริหารจัดการ
ตนเอง ลำดับที่ 6 ด้านการตรวจสอบและถ่วงดุล และลำดับที่ 7 ด้านการจัดการศึกษานอกระบบ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.ด้านหลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษา ผู้บริหารควรส่งเสริมผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัด
การศึกษาเข้าร่วมกำหนดนโยบายวิสัยทัศน์ และแผนพัฒนาการศึกษาหลักสูตรสอดคล้องตรงกับความต้องการ

[864]

.....
ของนักเรียน และชุมชน ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ และมีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรในท้องถิ่นมาจัดการศึกษาในสถานศึกษา

2. ด้านหลักการมีส่วนร่วม ผู้บริหารควรมีการประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นของคณะกรรมการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อนำมาวางแผนในการปฏิบัติงานได้ตรงตามความต้องการของทุกฝ่าย มีการตรวจสอบคุณภาพการบริหารงานในรูปของคณะกรรมการ และนำเสนอผลการปฏิบัติงานต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและบุคคลภายนอก

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

เอกสารอ้างอิง

เทพดินทร์ คะสา ณรงค์ พิมสาร และสิริกาญจน์ ธนวุฒิปิพนิต. (2563).รูปแบบการบริหารการจัดการศึกษา

โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1,2. *วารสารมหาจุฬานาครธรรมศน์*. 5 (1),26-39.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2560)*. Retrieved on October 19, 2020:

[http://opec.go.th/ckfinder/userfiles/files/general/123\(2\).pdf](http://opec.go.th/ckfinder/userfiles/files/general/123(2).pdf)

กิตติวัฒน์ ธนพัฒน์โยธิน. (2564). *การพัฒนากลยุทธ์การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาท้องถิ่นสำหรับสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*.ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ชญาณี ภัทรวารินทร์. (2556). การพัฒนารูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับโรงเรียนเอกชน.

วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร.10 (2),188-201.

ธีระ รุญเจริญ และคณะ. (2545). การบริหารเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร: ข้าวฟ่าง.

ปริญญา ศรีสุขและสุวัฒน์ จุลสุวรรณ. (2563).แนวทางบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2.*วารสารมหาจุฬานาครธรรมศน์*.7

(7),170-183.

ศักดิ์จิต มาจิดิตต์. (2550). *การพัฒนารูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตตรวจราชการที่ 11*. ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

[865]

Citation:

นฤมล พุฒฤทธิ์,ทรงยศ แก้วมงคล, และ อุทัยวรรณ สายพัฒนะ. (2566). ความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2. *วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ*, 3 (3), 853-866.

Puttirit, N., Kawmongkon, S., & Saipaththana, U., (2023). Needs Assessment in Educational Institution Administration Using School Base of Educational Institutions under the Office of Chanthaburi Primary Educational Service Area Office 2. *Interdisciplinary Academic and Research Journal*, 3 (3), 853-866;

DOI: <https://doi.org/10.14456/iarj.2023.168>

.....
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีเขต 2. (2564). ข้อมูลทั่วไปของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีเขต 2. Retrieved on October 19, 2021, <https://www.chan2.go.th/>.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). สมรรถนะการศึกษาไทยในเวทีสากล ปี 2559 (IMD 2016). Retrieved on October 19, 2020, from: <http://www.onec.go.th>.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง แนวปฏิบัติการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2561. กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรประเทศไทย

สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2562). แนวทางการบริหารจัดการศึกษาโรงเรียน. Retrieved on October 19, 2020 <http://www.ops.moe.go.th/ops2017>.

อัญชญา ภาษิต. (2558). รูปแบบการบริหารภายใต้กรอบโรงเรียนคุณภาพมาตรฐานกรุงเทพมหานคร (SMART school) โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ กรุงเทพฯ.

อุทัย บุญประเสริฐ. (2546). หลักการบริหารแบบฐานโรงเรียน. กรุงเทพฯ : พระรามสี่การ์พิมพ์

Pushpanadham, K., & Khirwadkar, A., (2003). *Professional Leadership for School-Based Management: Indian Context Where do we stand?* The Third International Forum on Education Reform: School-Based Management. Office of the Education Council, Bangkok.

[866]

Citation:

นฤมล พุฒิตูร์, ทรงยศ แก้วมงคล, และ อุทัยวรรณ สายพัฒนะ. (2566). ความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีเขต 2. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 3 (3), 853-866.

Puttirit, N., Kawmongkon, S., & Saipathana, U., (2023). Needs Assessment in Educational Institution Administration Using School Base of Educational Institutions under the Office of Chanthaburi Primary Educational Service Area Office 2. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 3 (3), 853-866;

DOI: <https://doi.org/10.14456/iarj.2023.168>